

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální učební materiál

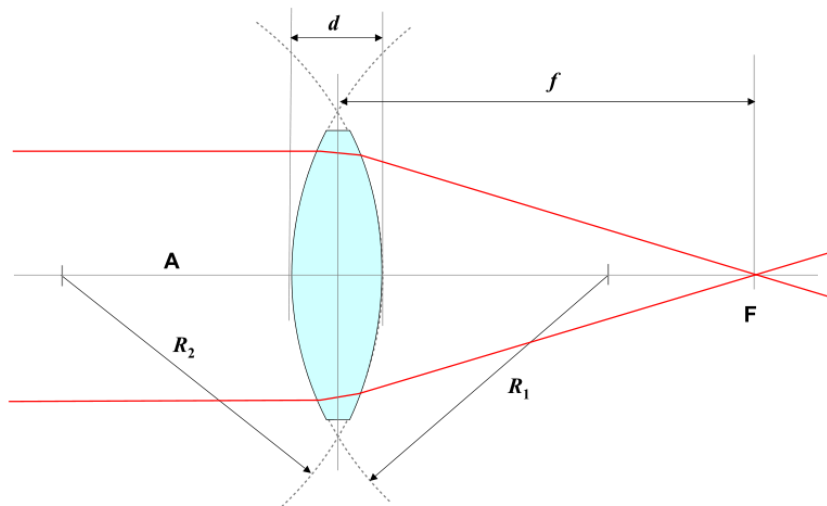
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	Ohnisková vzdálenost čočky
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_17_16
Pořadí DUMu v sadě	16
Vedoucí skupiny/sady	Mgr. Petr Mikulášek
Datum vytvoření	9. 6. 2013
Jméno autora	Mgr. Jiří Janeček
e-mailový kontakt na autora	janecek@gymjev.cz
Ročník studia	3.
Předmět nebo tematická oblast	Fyzika
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Shrnutí a procvičování učiva. Inovace: využití ICT, mezipředmětové vztahy – matematika, informační a komunikační technologie

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Teorie

Ohnisková vzdálenost čočky f je vzdálenost ohniska F od optického středu čočky O .

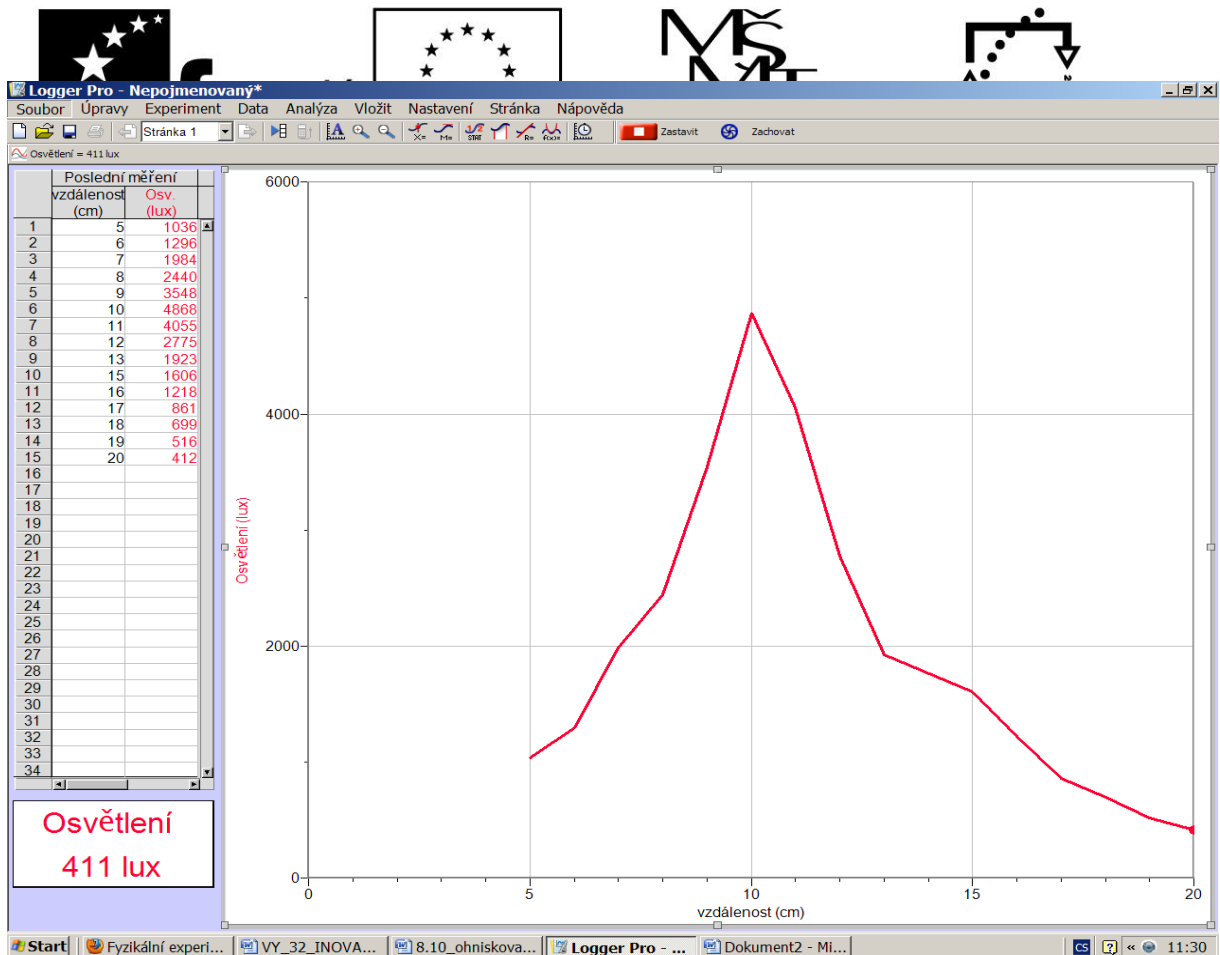
Obrázek 1 – spojná čočka - Hhahn, CC-BY-SA,
(http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Positive_lens_2.svg)

Pomůcky

Počítač s programem Logger Pro, LabQuest, luxmetr Vernier, dataprojektor, čočky ($f=+10, +15, -25\text{cm}$), žárovka, délkové měřidlo.

Postup Určení ohniskové vzdálenosti čočky

- Na luxmetru nastavíme rozsah 0 – 6000 lx.
- Luxmetr připojíme k LabQuestu a ten propojíme s počítačem.
- Na ploše počítače spustíme program Logger Pro, kde se objeví okno pro sledování hodnot osvětlení v závislosti na čase.
- V nabídce **Sběr dat** zvolíme **Události se vstupy** a zadáme parametry **Název sloupce:** hloubka, **Značka:** r, **Jednotka:** cm.
- Měření provádíme v zatemněné místnosti.
- Žárovku umístíme v dostatečné vzdálenosti od zdroje (několik metrů).
- Rozsvítíme žárovku a spustíme měření tlačítkem **Sběr dat**.
- Postupně vzdalujeme luxmetr od žárovky asi po 1 cm.
- Kliknutím na ikonu **Zachovat** naměřenou hodnotu osvětlení uložíme a doplníme údaj o vzdálenosti.

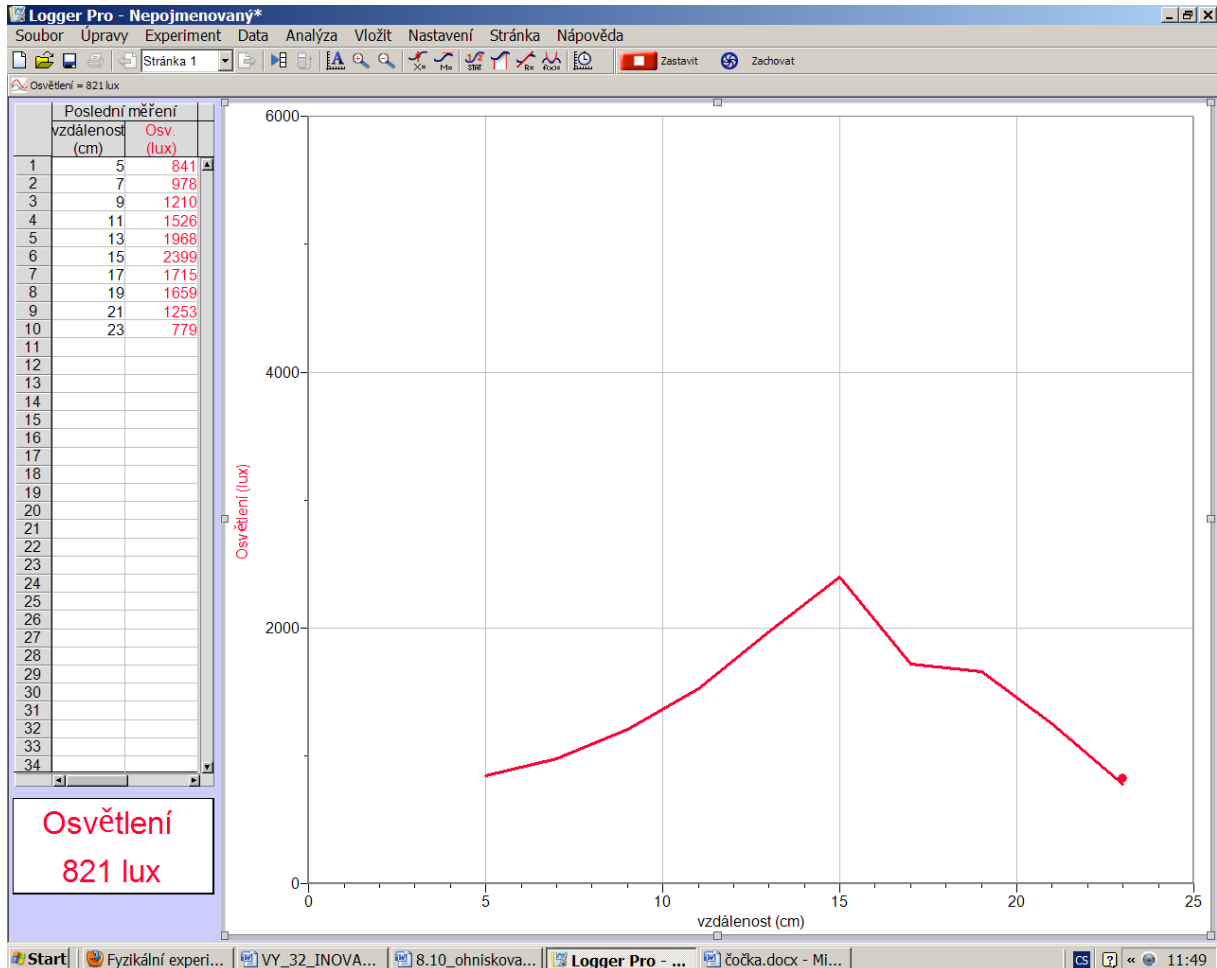

Měření pro ohniskovou vzdálenost čočky 10 cm. Největší hodnotu osvětlení naměříme pro vzdálenost luxmetru od čočky, která je rovna ohniskové vzdálenosti čočky.

Úkoly pro žáky:

1. Z grafu závislosti osvětlení na poloze určete ohniskovou vzdálenost čočky.
2. Jak závisí osvětlení na vzdálenosti od čočky?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

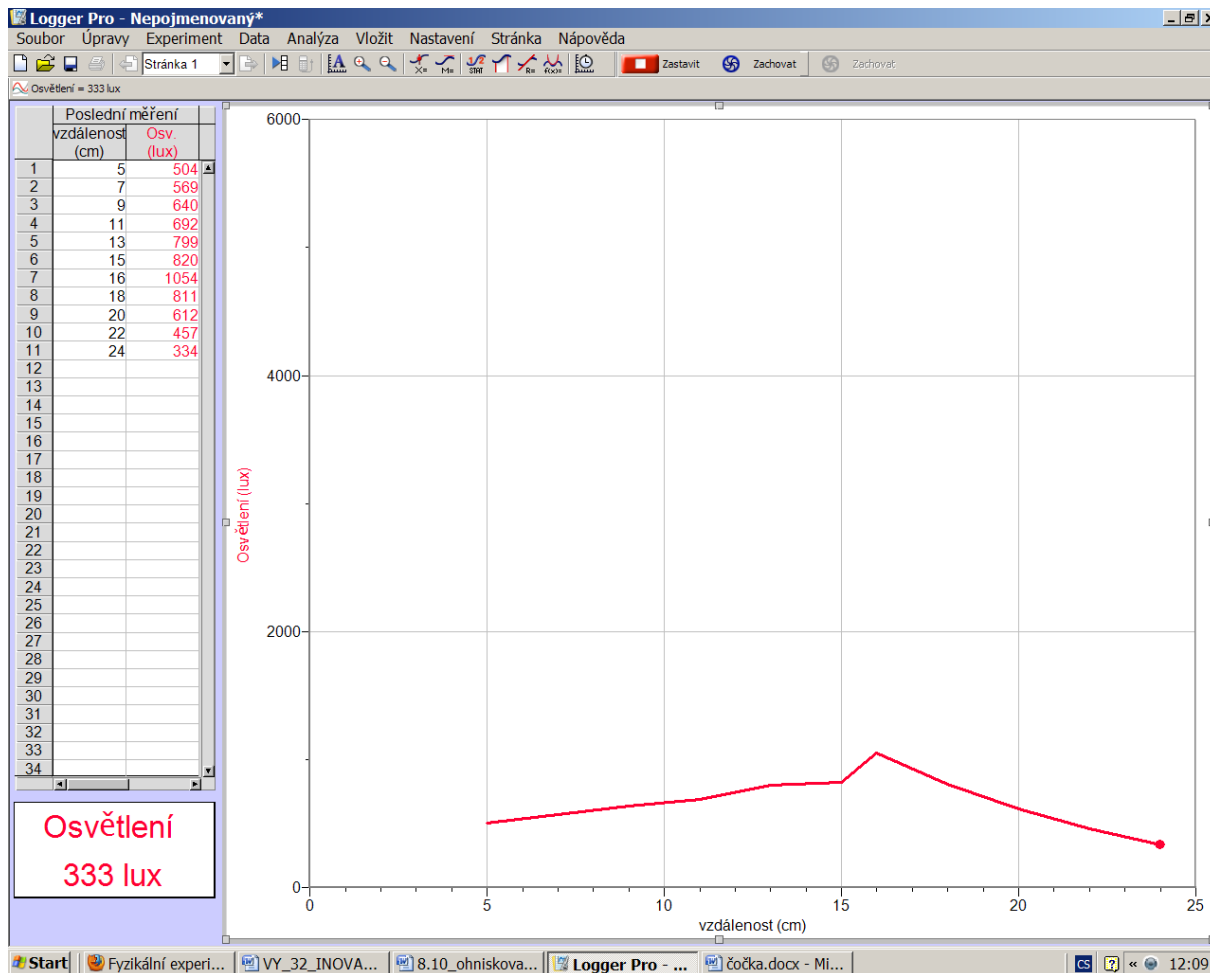

Měření pro ohniskovou vzdálenost čočky 15 cm. Největší hodnotu osvětlení naměříme opět pro vzdálenost luxmetru od čočky, která je rovna ohniskové vzdálenosti čočky.

Úkoly pro žáky:

1. Z grafu závislosti osvětlení na poloze určete ohniskovou vzdálenost čočky.
2. Jak závisí osvětlení na vzdálenosti od čočky?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Měření pro kombinaci spojky o ohniskové vzdálenosti +10 cm a rozptylky o ohniskové vzdálenosti -

25 cm. Naměřenou hodnotu ověříme výpočtem ze vztahu $\frac{1}{f} = \frac{1}{f_1} + \frac{1}{f_2}$

$$\frac{1}{f} = \frac{1}{10} + \frac{1}{-25} \Rightarrow f = 16,7 \text{ cm}$$

Seznam literatury a pramenů

1. kolektiv autorů: Experimenty s Vernierem. Státní Gymnázium Matyáše Lercha Brno, červen 2012.
2. Obrázek 1 – Hhahn, CC-BY-SA, retrieved 09. 12. 2012 from database Wikimedia Commons on World Wide Web:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Positive_lens_2.svg,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Ostatní obrázky jsou vlastními obrázky autora, popřípadě jsou tvořené pomocí aplikace Logger Pro a grafického programu Gimp.

Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.